

1

“Què us diré?”.
La Crònica de
Ramon Muntaner

Observa i descobreix

DOCUMENT 1 CA

Ramon Muntaner va ser un militar, polític i cronista **català** nascut a Peralada l'any 1265. Després que els francesos cremessin casa seva, va viatjar i ocupar diversos càrrecs: va col·laborar en la conquesta de Menorca, va fer de polític a Mallorca i es va embarcar cap a Orient amb Roger de Flor (1302). Passats uns anys, i retirat a València, va tenir un somni que el va impulsar a escriure la *Crònica* (1325-1328). Finalment, va morir a Eivissa l'any 1336.

DOCUMENT 2 FR

La *Chronique* de Ramon Muntaner couvre une longue période historique depuis la naissance du roi Jacques I le Conquérant, au couronnement d'Alphonse IV le Bénin. Les grands noyaux de l'œuvre concernent les guerres en Sicile, la croisade française contre la Catalogne et l'aventure des almogavres **catalans** et aragonais en Orient.

DOCUMENT 3 RO

Cronică este istorie de fapte istorice explicate în ordinea în care au avut loc. Cele patru cronici **catalane** scrise în Evul Mediu sunt cronică de Iacob I "el Conqueridor", Bernat Desclot, Ramon Muntaner și Petru III "el Cerimoniós".

DOCUMENT 4 OC

La *Cronica* es una narracion a ont Ramon Muntaner parla de reis e d'el meteís, e tre son ponch de vista, coma s'o aguèsse racontat el de viva votz. Cèrca totjorn l'interaccion amb nosautres amb l'usatge del lengatge colloquial de la vida vidanta. D'efièch, es una cronica que deu èsser legida en nauta votz e que nos invita dins l'istòria amb son mai que mai frequent "qué vos dirai?".

L'òbra pretend aténher que la poblacion se crega que los reis son justes e pròches amb lors subjèctes e que, de mai, lors decisions son voluntat de Dieu. Fin finala, Muntaner de daissa levar per sa passion a la patria e fa d'elògis a la lenga **catalana** e la siá unitat.

Com ya dauant vos he dit

DOCUMENT 5 IT

La Corona d'Aragona fu il regno medievale formato da Catalogna e Aragona e, grazie alle conquiste di Giacomo I, anche il Regno di Valencia e Maiorca. Nel XIV secolo, Alfonso IV il Benigno incluse la Sardegna e poi i almogaveri conquistarono e crearono i ducati **catalani** in Grecia.

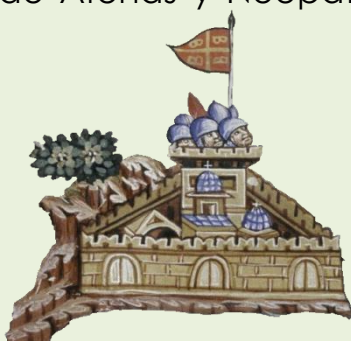
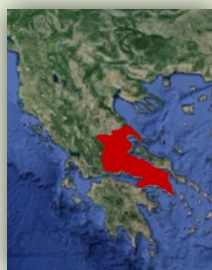
DOCUMENT 6 PT

Os almogávares eram soldados mercenários **catalães** e aragoneses que apareceram no século XIII para lutar contra os sarracenos. No século XIV, tornaram-se famosos por as suas batalhas e conquistas na Grécia. Caracterizavam-se por a sua forma de vestir com camisas curtas, calças e sandálias de couro, por fazer guerra a pé e por o seu grito de guerra: "Desperta ferro!".

*los almogávares
cridave desperta ferres desperra*

DOCUMENT 7 ES

Roger de Flor, jefe de un grupo de almogávares, llegó a un acuerdo con Andrónico II, emperador de Bizancio, que se encontraba amenazado por los turcos y pedía ayudar a la defensa de la ciudad de Constantinopla (actual Estambul). El 1303 desembarcaron en Oriente y los almogávares fueron haciendo retroceder los turcos, pero la avaricia de Roger de Flor le llevó a ser asesinado a traición. Se constituyó entonces la Gran Compañía **Catalana** de Oriente, que se fortificó en el sur y durante dos años guerrearon, devastaron y conquistaron parte del territorio bizantino en Grecia, unos hechos conocidos como la Venganza Catalana (1303-1305). El dominio catalán sobre los ducados de Atenas y Neopatria duró unos setenta años (aprox. 1319-1388).

Raona i explica

1. A què es va dedicar Ramon Muntaner durant la seva vida?

2. Com busca interaccionar amb el lector la *Crònica de Muntaner*?

3. Quin d'aquests elements **no** elogia l'autor?

el català

els reis

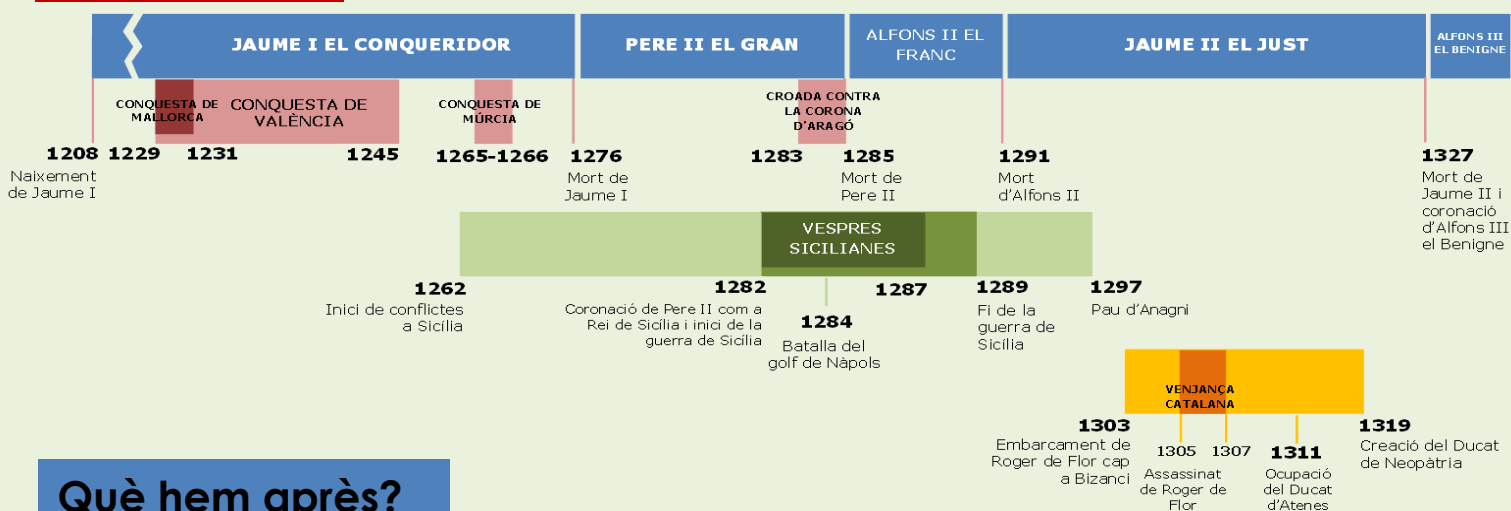
la pàtria

la població

4. Amb qui va arribar a un acord l'emperador bizantí?

DOCUMENT 8

Eix cronològic dels fets de la *Crònica*

Què hem après?

Ramon Muntaner (1265-1336) va ser un cronista medieval que també va fer de militar i polític i que va narrar en la seva *Crònica* la història de la Corona d'Aragó durant el segle XIII i principis del XIV. Amb una clara intenció de fer propaganda de Catalunya, la llengua catalana i els reis de la Corona, la crònica es caracteritza per adreçar-se als lectors amb un llenguatge col·loquial.

En el seu relat es tracten els regnats de Jaume el Conqueridor, Pere el Gran, Alfons el Franc i Jaume el Just, les conquestes de Mallorca, València i Múrcia, les guerres a Sicília i, especialment, les aventures de Roger de Flor i els almogàvers a Grècia.

Paraules clau

Ramon Muntaner

crònica

Corona d'Aragó

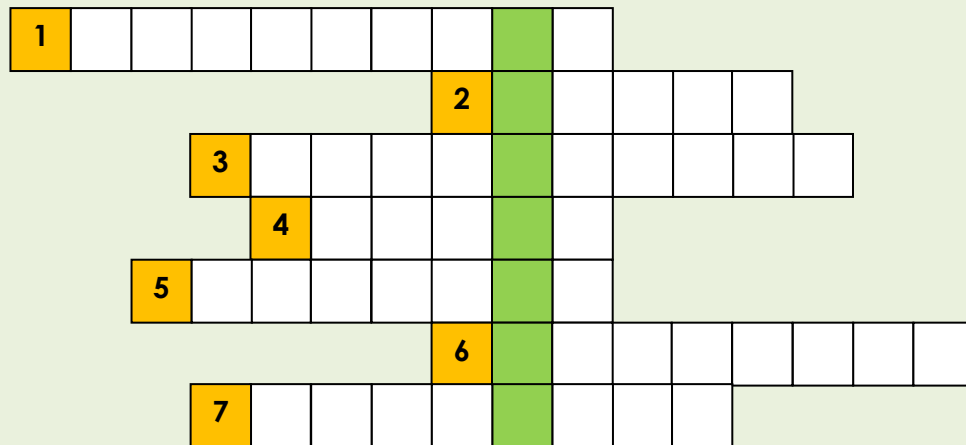
propaganda

almogàvers

Roger de Flor

Anem més enllà

Omple la graella i veuràs aparèixer una paraula que has après. Quina és?

- ES** 1. Nombre del emperador de Bizancio que pidió ayuda a Roger de Flor.
- CA** 2. El nom del cronista Muntaner.
- OC** 3. Lo lengatge qu'emplegam dins la vida vidanta, amb los amics, la familha, e qu'es pas formal.
- IT** 4. Stato a regine monarchico sotto la sovranità di un re.
- RO** 5. Creație în proză în care se relatează aventuri fantastice, idei, sentimente, acțiuni, etc., reale sau imaginare.
- FR** 6. Nom donné au type d'expédition militaire entreprise entre 1283 et 1285 par les français et qui avait pour but la conquête de la Couronne d'Aragon.
- PT** 7. Homens militares que seguen a carreira das armas.

DOCUMENT 9

Observa aquest mapa i escriu el nom dels llocs de què parla Muntaner a la *Crònica*: Peralada, Mallorca, Menorca, València, Sicília, Eivissa, Atenes i Neopàtria, i Sardenya. Escriu el nom del lloc a què correspon cada número.

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____

Viatgem per les nostres llengües

Descobreix els fets que explica Ramon Muntaner a la seva Crònica

CA

Naixement de Jaume I

Quan?: 1208

On?: senyoria de Montpeller

El fet: Pere I el Catòlic no estimava la seva dona, Maria de Montpeller. Els nobles, per assegurar-se'n la descendència, **van muntar** un engany al rei Pere, tot dient-li que una dama de la ciutat de Montpeller volia jeure amb ell. Sense que el rei ho sabés, i amb els llums de l'habitació apagats, finalment **va acabar** anant-se'n al llit amb la seva legítima esposa i va engendrar el seu fill, Jaume I.

PT

Conquista do reino de Valência

Quando?: 1229-1245

Onde?: Reino de Valência

O fato: após a conquista de Maiorca, Jaime I **foi** para o sul para ocupar o território do reino sarraceno de Valência. Depois da ocupação de Burriana e do Puig, o rei **entrou** na cidade de Valência, em 9 de outubro de 1238. Além disso, entre 1265 e 1266 as tropas catalanas **conquistaram** o reino de Múrcia para o rei de Castela.

OC

Conquèsta de Malhòrca

Quand?: 1229-1231

Ont?: Madina Mayurqa (Palma)

Lo fait: per l'impossibilitat de s'expandir al nord, Jacme lo Conquistaire **negocièt** amb sos nobles l'opció de s'expandir per la Mediterrànèa. En partint los vaissèls dempuèi Salou l'an 1229, los òmes del rei Jacme se **dirigiguèron** a Malhòrca, a la vila de Palma, qu'assetgèron. Fin finala, lo rei sarraquí de Malhòrca liurèt la vila lo 31 de desembre de 1231. L'illa **foguèt** repoblada amb de catalans e catalanas.

ES

Cruzada contra la Corona de Aragón

¿Cuándo?: 1283-1285

¿Dónde?: Rosellón y Girona

El hecho: durante los conflictos por el trono del reino de Sicilia, en manos del rey Pedro II el Grande (hijo de Jaime I), el Papa **inició** con el rey de Francia una cruzada que **fue** contra la Corona de Aragón. Los franceses quemaron Peralada y ocuparon el Rosellón y Girona. Gracias a las victorias de los barcos catalanes, dirigidos por Roger de Llúria, en la batalla de las Islas Formigues, y de los almogávares en la batalla del Coll de Panissars, los franceses se **retiraron**.

RO

Companie Catalană de Est

Când?: 1303-1319

Unde?: Imperiul Bizantin

Faptul: Acordul că amiralul Roger de Flor și împăratul al Bizanțului **au făcut a fost** destinat să protejeze teritoriul imperiului contra turcilor, în schimbul pentru titlul de Marele Duce („Megaduc”) pentru Roger de Flor. În 1303 acțiunile Companiei catalană de Est **a început**, care datoră aventurile lui almogavari s-a terminat cu expulsare de turci în

FR

Vengeance Catalane

Quand?: 1305-1307

Où?: Grèce (Empire byzantin)

Le fait: L'avarice de Roger de Flor **a causé** que le fils de l'empereur fasse assassiner l'amiral l'an 1305 et il a lancé aussi la persécution des catalans. La Vengeance Catalane, entre 1305 et 1307, **a été** la répression et la destruction subséquente des almogavres en terres grecques. Ils **ont conquis** la ville de Gallipoli, dirigé par Ramon Muntaner, et la bataille du Séphire (1311) a donné la victoire aux Catalans, ce qui leur a permis de s'établir dans le duché d'Athènes. En 1319, ils ont occupé le duché de Néopatrie. Les deux territoires sont restés dans les mains catalanes pendant quatre-vingts ans.

IT

Conflitti in Sicilia

Quando?: 1262-1297

Dove?: Regno de Sicília

Il fatto: con l'incoronazione di un re germanico al regno di Sicilia, il Papa, con la collaborazione francese, lo depose dal trono e diventò re un conte francese. Nel 1282, ciò nonostante, la popolazione di Palermo si **rivoltò** contro il dominio francese (i cosiddetti Vespri Siciliani) e incoronò re Pietro II il Grande. Questo portò ad una crociata che **fu** contro la Corona d'Aragona e l'inizio della guerra in Sicilia. Nel 1284 Roger de Llúria batté i francesi nella battaglia del Golfo di Napoli. Infine, nel 1297 il re Giacomo II il Giusto e i francese **firmarono** il Trattato di Anagni, in cui il re catalano rinunciarono al Regno di Sicilia, in cambio del regno di Corsica e Sardegna.

Família de llengües

La forma informà

1. Observa el quadre següent amb diverses formes verbals en el temps de passat més freqüent de cada llengua.

Portuguès	Espanyol	Català	Occità	Francès	Italià	Romanès
entrou	inició	va acabar	negocièt	a causé	rivoltò	a început
conquistaram	retiraron	van muntar	dirigiguèron	ont conquís	firmaron	au făcut

2. *Va acabar, van muntar...* Fixa't que cada llengua fa servir formes diferents per expressar el temps de passat. On hi ha la diferència? Hi veus molta diversitat?

Pont 1

Recull les paraules en negreta de les pàgines 2, 3, 6 i 7 i classifica-les en aquest quadre. Què observes? Com són les desinències de plural del masculí i el femení? Hi veus algun patró o similitud entre llengües o grup de llengües?

Portuguès	Espanyol	Català	Occità	Francès	Italià	Romanès
catalão		català	catalan	catalan		catalan
catalana		catalana			catalana	
		catalans				catalani
		catalanes			catalane	